

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Analiza sytuacji osób niesamodzielnych w woj. świętokrzyskim

21.05.2018r. Kielce

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu
Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego

20^{lat} Świętokrzyskie
to my

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

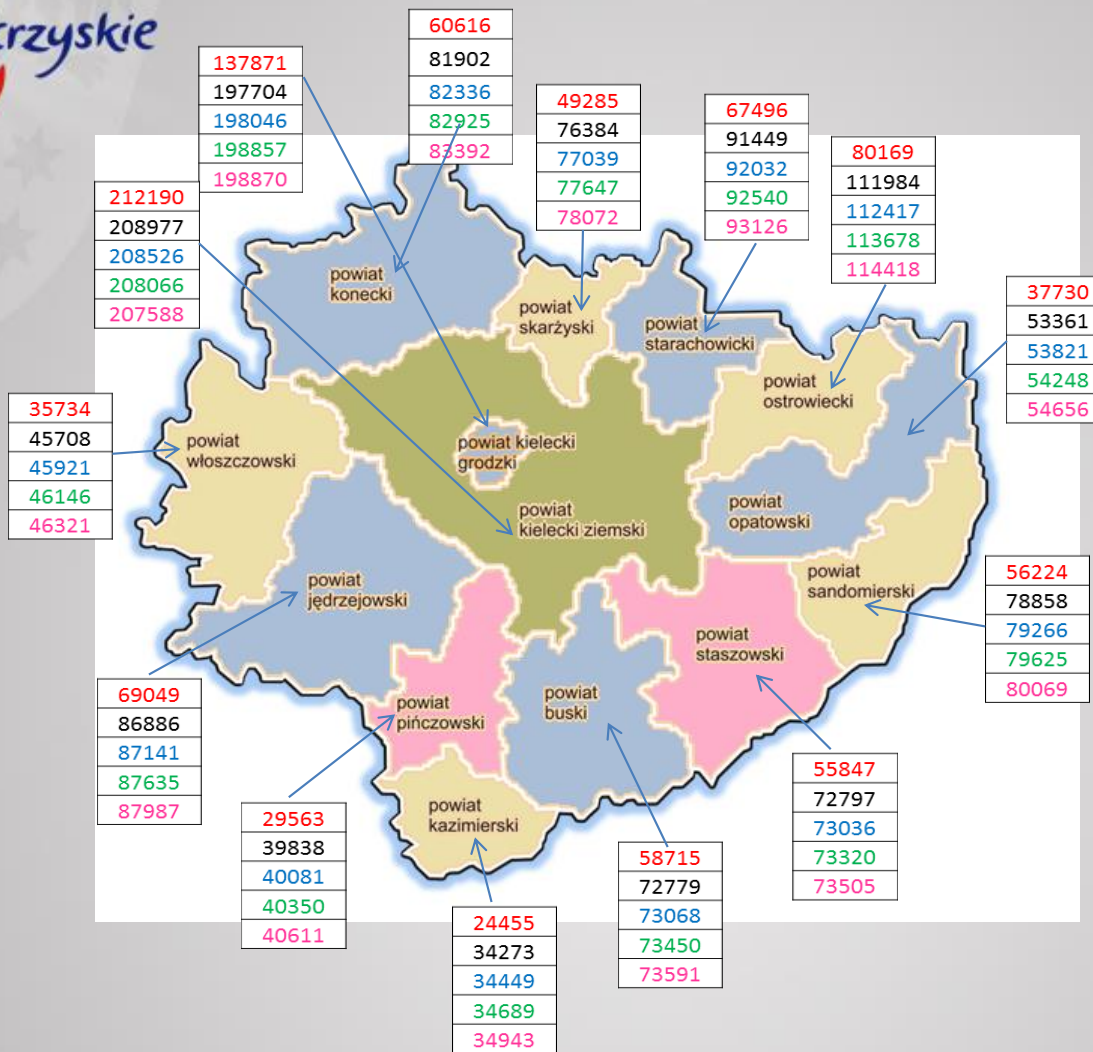

**SYTUACJA DEMOGRAFICZNA
WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

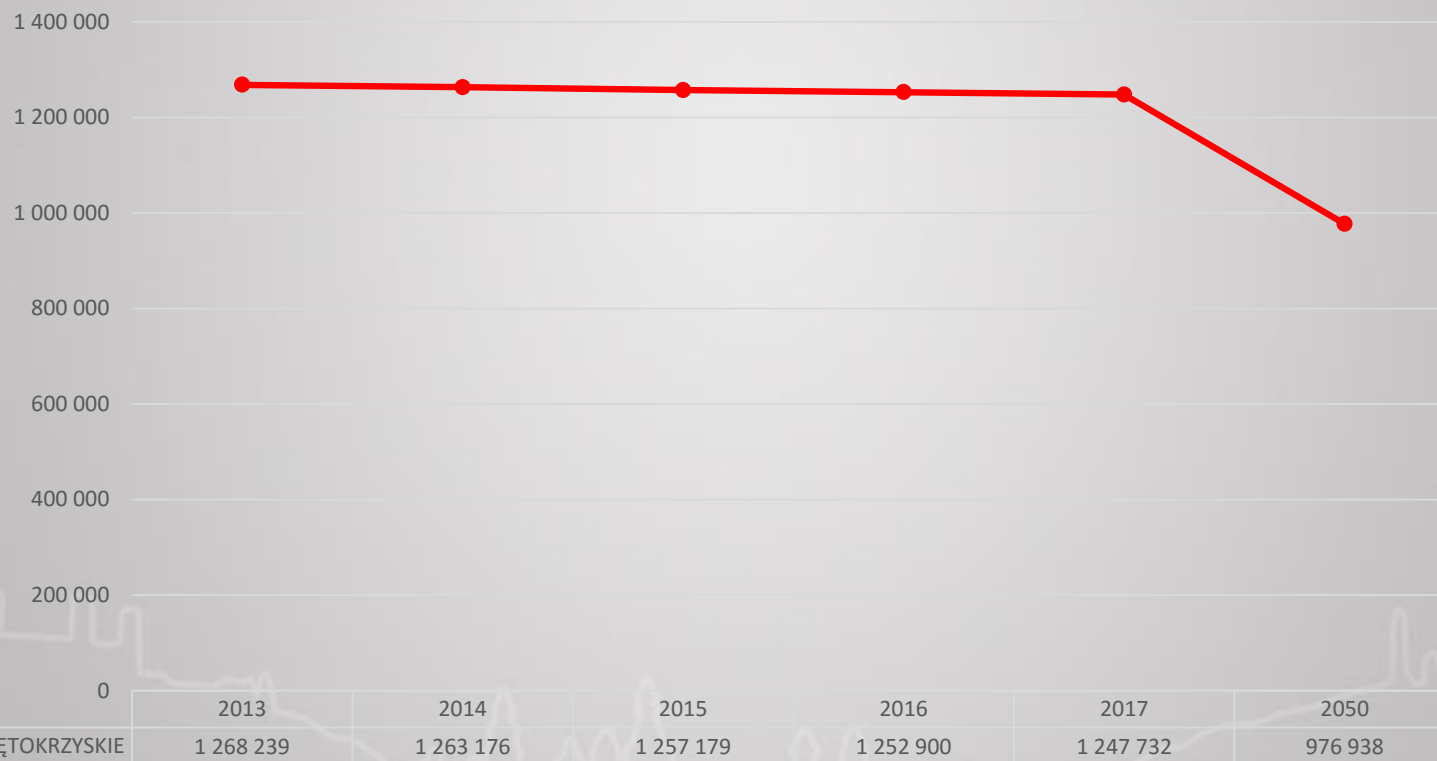

prognoza rok

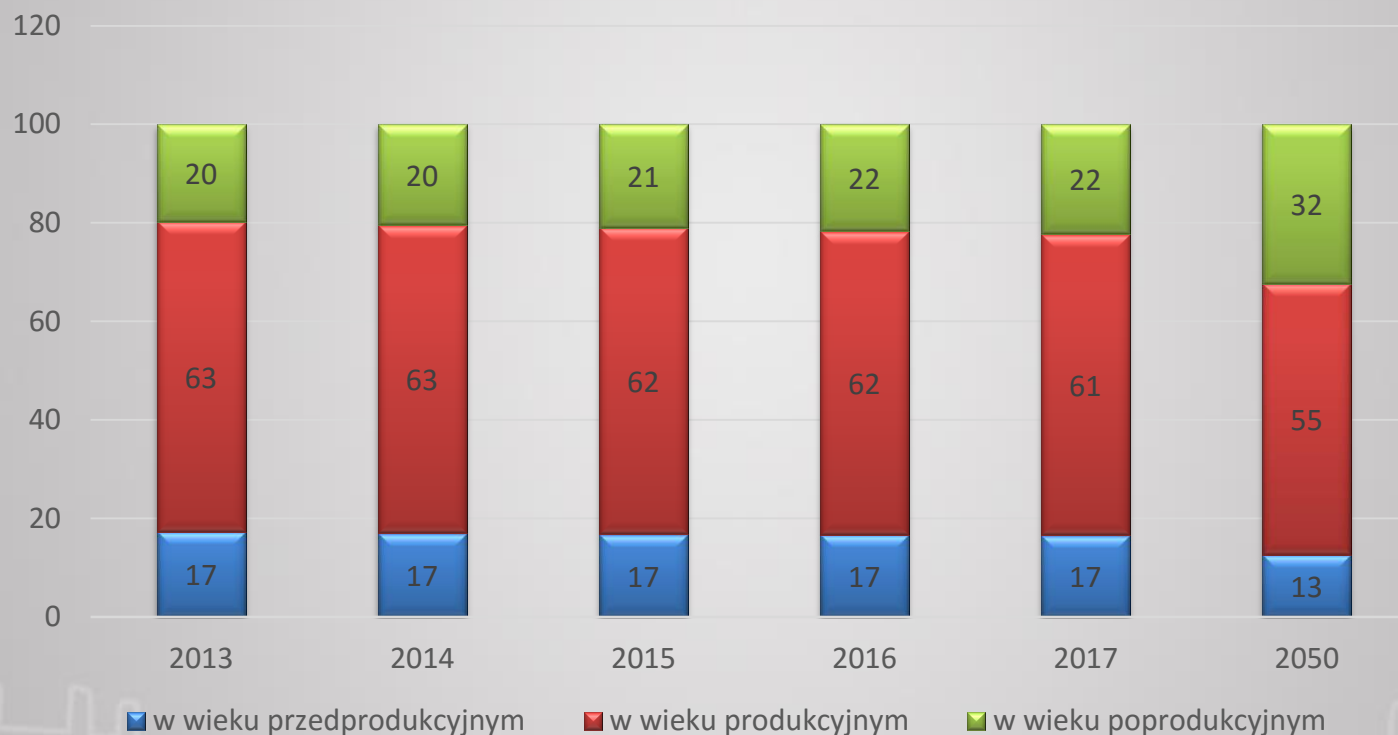
rok 2016	976938
rok 2015	1252900
rok 2014	1257179
rok 2013	1263176
rok 2013	1268239

2050

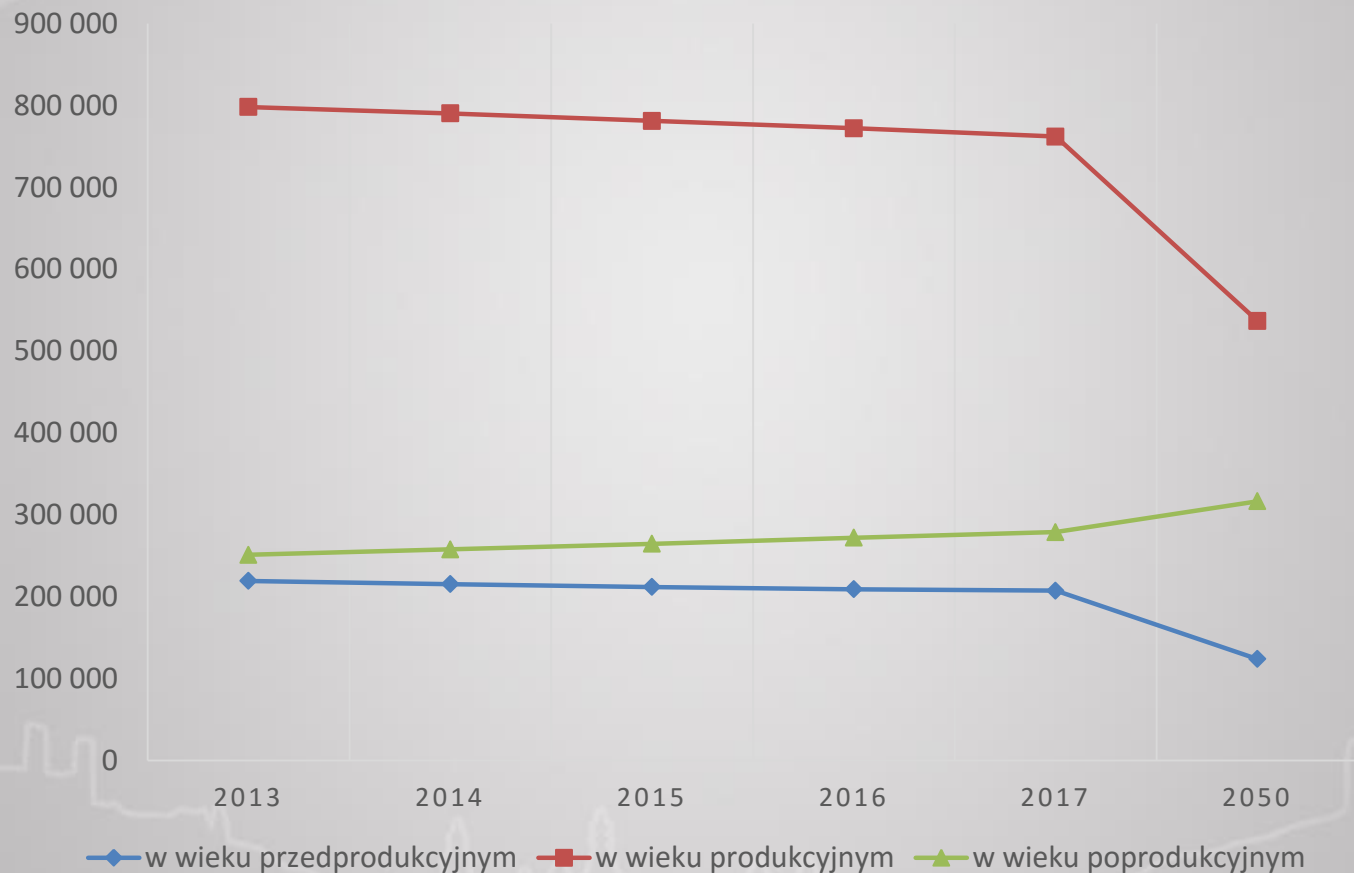
Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w latach 2013-2017 wraz z prognozą do 2050r.

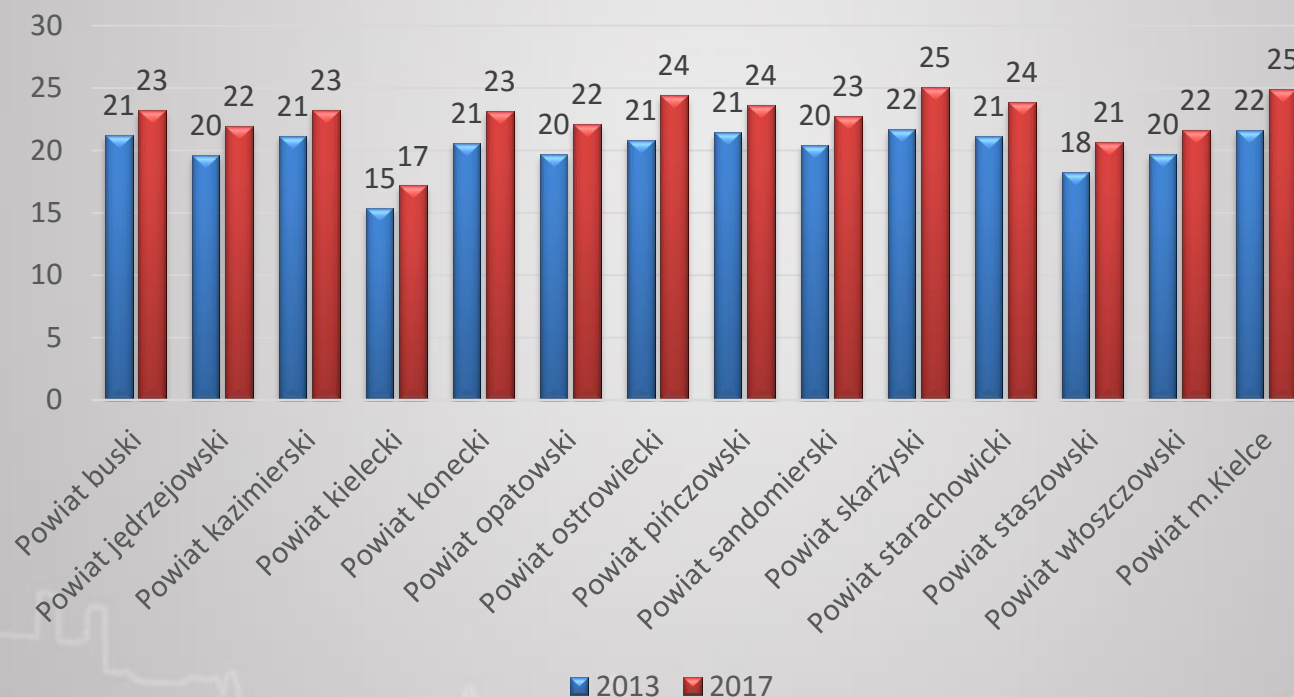
Struktura ludności województwa świętokrzyskiego w latach 2013-2017 wraz z prognozą do 2050r.

Trend demograficzny

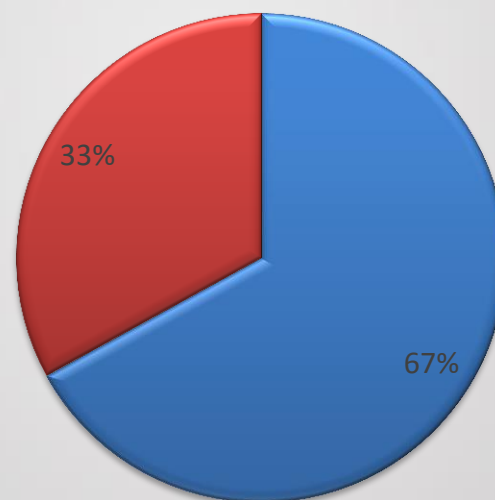

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych powiatach województwa w latach 2013-2017 (%)

Mieszkańcy Województwa Świętokrzyskiego po 65 roku życia w podziale na kobiety i mężczyzn w 2017 roku (w %)

■ Kobiety ■ Mężczyźni

20^{lat} Świętokrzyskie
to my

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Niepełnosprawność

Natężenie zjawiska niepełnosprawności

wśród osób dorosłych

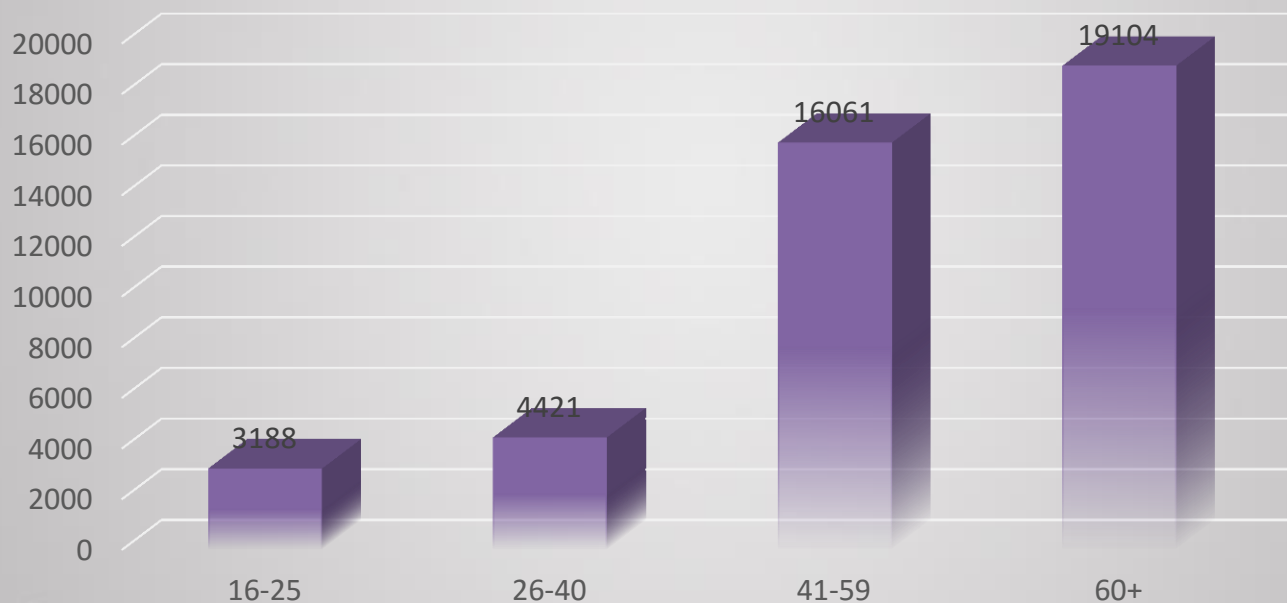
w województwie świętokrzyskim w 2016 roku

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Liczba osób niepełnosprawnych w poszczególnych kategoriach wiekowych w 2016 roku

Osoby z niepełnosprawnościami do 16 roku życia

Ogółem w województwie świętokrzyskim – **5 172 osoby**

Największy odsetek dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami zamieszkuje:

- ❖ m. Kielce – 20,77%
- ❖ powiat kielecki – 13,21%,

Najniższy odsetek osób niepełnosprawnych obserwujemy w:

- ❖ powiecie kazimierskim – 1,39%
- ❖ powiecie włoszczowskim – 2,49% ogółu dzieci i młodzieży

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Opieka nad osobami niesamodzielnymi

Opieka nad osobami niesamodzielnymi

Instytucjonalna

- usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);
- wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców;
- mieszkańcy nie mają wpływu na decyzje, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania placówki;
- mieszkańcy nie mają możliwości uczestniczenia w życiu środowiska lokalnego.

Środowiskowa

- usługi społeczne świadczone w sposób zindywidualizowany, umożliwiające osobom, na rzecz których są świadczone niezależne życie w środowisku lokalnym, bez konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej, a gdy to nie jest możliwe, gwarantujące tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiające podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich.

Instytucjonalne

Dom pomocy społecznej

Zakład opiekuńczo - leczniczy

Zakład pielęgnacyjno - opiekuńczy

Hospicjum stacjonarne

Szpitalne Oddziały Opieki
paliatywnej

Środowiskowe

Dzienne Domy Pomocy

Rodzinne Domy Pomocy

Usługi opiekuńcze

Usługi asystenckie

Usługi sąsiedzkie

Mieszkania chronione

Mieszkania wspomagane

Gospodarstwa Opiekuńcze

Hospicja domowe

Pielęgniarska opieka
długoterminowa

Dzienne Domy Opieki Medycznej

Deinstytucjonalizacja usług społecznych

Proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w środowisku lokalnym (lokalnej społeczności), realizowany w oparciu o „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w środowisku lokalnym (lokalnej społeczności), a z drugiej stopniowego ograniczania usług instytucjonalnych.

NIK o opiece nad osobami starszymi

- ❖ Gminy objęte kontrolą zapewniły osobom starszym dostęp do usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Prawie wszystkie osoby starsze ubiegające się o to świadczenie uzyskały je.
- ❖ Samorządy nie tworzyły własnych systemów pomocy, alternatywnych wobec DPS, chociaż ustawa o pomocy społecznej przewiduje możliwość tworzenia dla tych celów zróżnicowanych form organizacyjnych: środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych, rodzinnych domów pomocy, domów dziennego pobytu. **Wyjątek: Miasto Kielce!**
- ❖ W 2014 r. wydatki w objętych kontrolą OPS wyniosły przeciętnie 16,3 tys. zł na jedną osobę umieszczoną w DPS. Dla korzystających z usług opiekuńczych, wyniosły one natomiast 4,2 tys. zł, były więc czterokrotnie niższe.
- ❖ Konsekwencją niewielkiego korzystania przez gminy z form opieki innych niż usługi opiekuńcze, są rosnące w szybkim tempie wydatki związane z pobytem w DPS osób tam skierowanych. W latach 2011–2014 wydatki gmin z tego tytułu wzrosły w Polsce z 680 mln zł do ponad 1.035 mln zł, czyli o 52%

NIK o opiece nad osobami starszymi

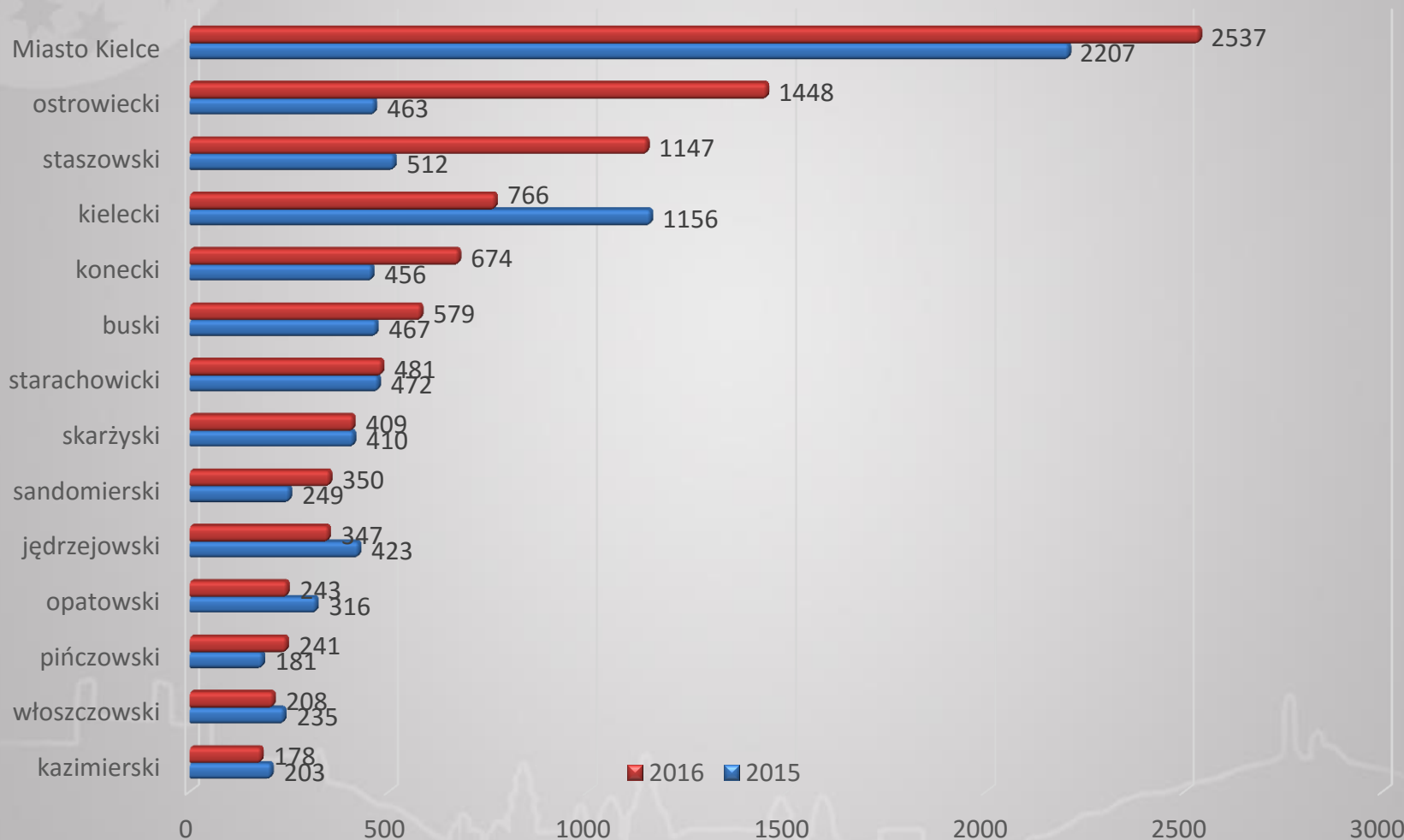
- ❖ Powiaty, odpowiedzialne za utrzymanie i rozwój infrastruktury DPS o zasięgu ponadgminnym, nie rozwijają sieci tych placówek, co może skutkować, przy słabości systemu usług środowiskowych, wzrostem liczby osób oczekujących na miejsca w placówkach opieki całodobowej.
- ❖ **Systemy wsparcia osób starszych powinny być budowane na podstawie diagnozy lokalnej sytuacji, a narzędziem do kształtowania polityki gmin wobec tej grupy osób są strategie rozwiązywania problemów społecznych. Narzędzie to nie było jednak dobrze wykorzystywane w praktyce.**

Osoby starsze korzystające z pomocy i wsparcia OPS

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

2016r. - 9 608 osób po 65 roku życia

Realizacja usług społecznych nad osobami niesamodzielnymi – województwo świętokrzyskie

Domy Pomocy Społecznej

- Liczba DPS -38
- Liczba mieszkańców -3 600
- Koszt utrzymania – 118 292 134 zł.

Typy Domów Pomocy Społecznej

• dla osób przewlekle somatycznie chorych	7
• dla osób w podeszłym wieku	10
• dla osób niepełnosprawnych fizycznie	1
• dla osób przewlekle psychicznie chorych	12
• dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	8

Środowiskowe Domy Samopomocy

- Liczba ŚDS -37
- Liczba osób korzystających -1 065
- Koszt utrzymania – 16 479 314 zł.

Ośrodki Wsparcia

- Liczba - 86
- Liczba osób korzystających – 3 958
- Koszt utrzymania - 26 505 519 zł.

Dzienne Domy Pomocy

- Liczba DDS -6 (w tym 5 samorządowych)
- Liczba miejsc -170

Mieszkania chronione

- Liczba - 26 (w tym 21 samorządowe)
- Liczba miejsc- 141

Lokale aktywizujące

- Liczba - 92
- Liczba miejsc- 171

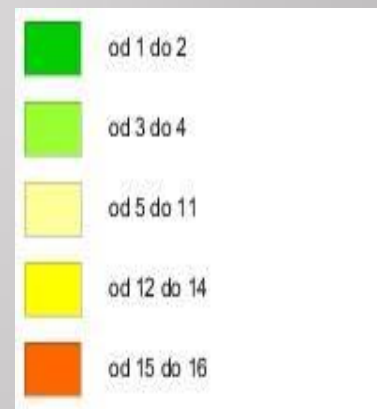
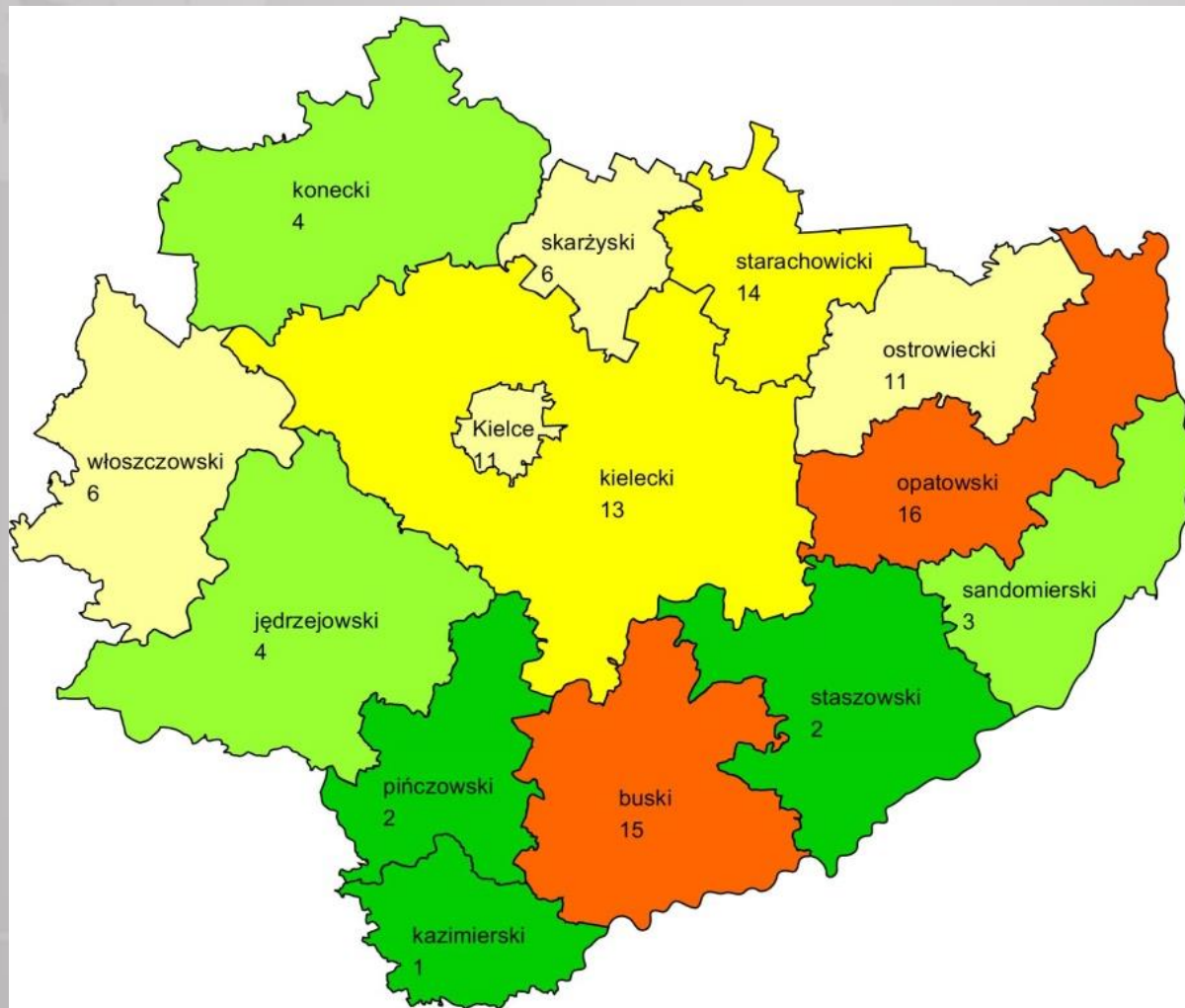
Zakłady Aktywności Zawodowej

- Liczba ZAZ -4
- Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych -190
- Koszt utrzymania – 7 011 669 zł.

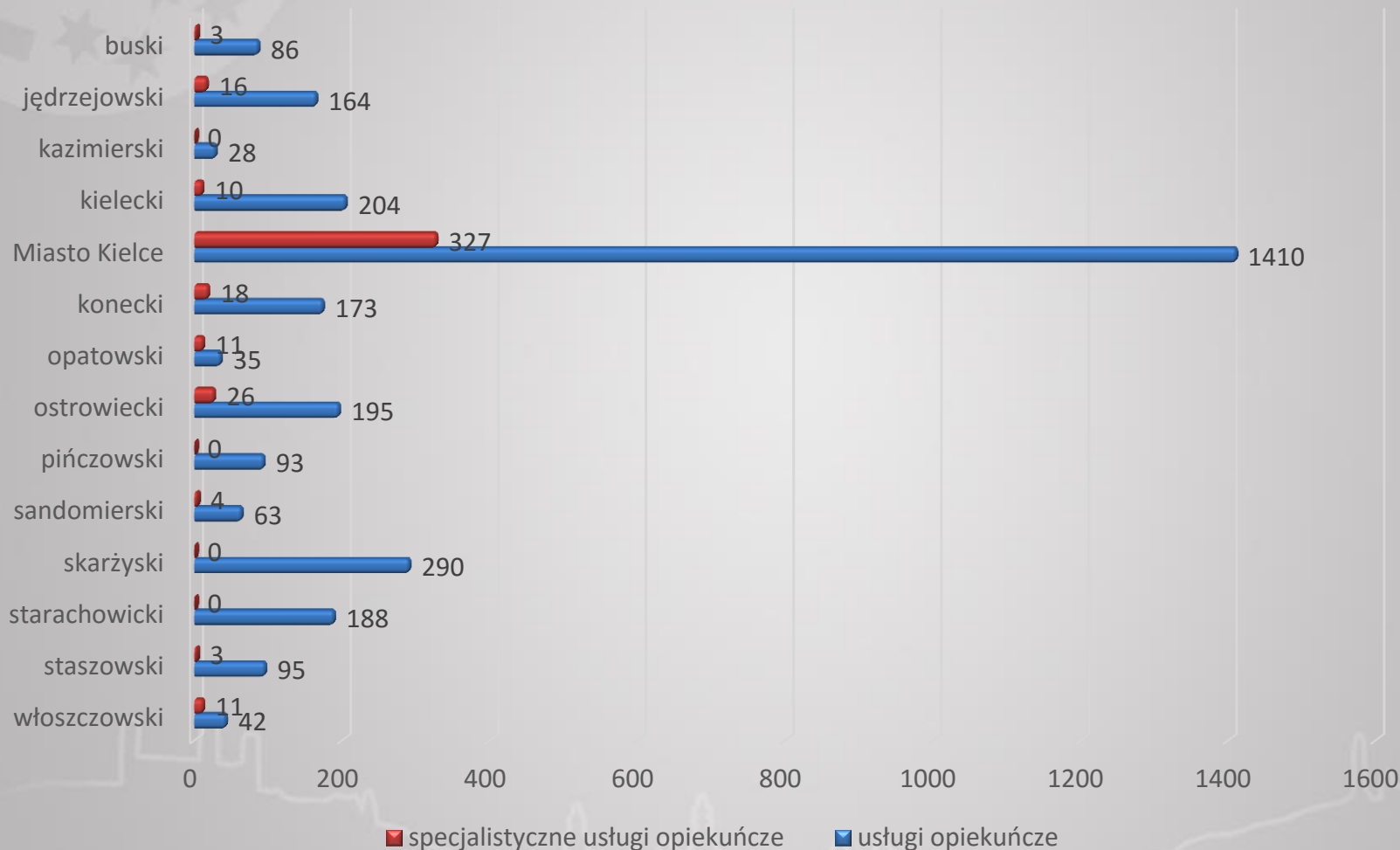
Warsztaty Terapii Zajęciowej

- Liczba - 27
- Liczba osób korzystających – 1 679
- Koszt utrzymania – 27 110 264 zł.

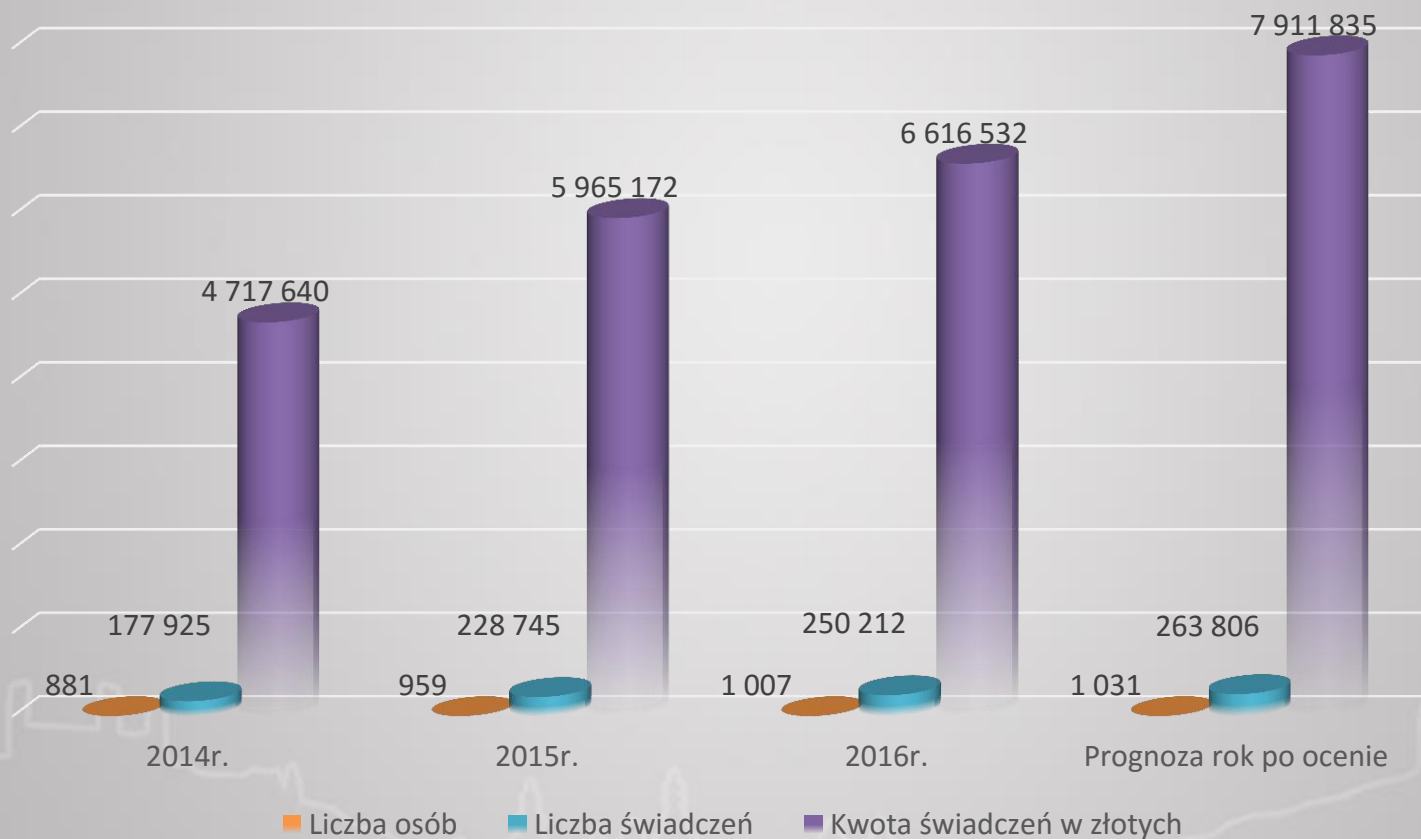
Świetlice i kluby seniora

2016r. - usługi opiekuńcze - 3 066 osób po 65 r.ż
specj. usługi opiekuńcze - 429 osób po 65 r.ż.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Aktywizacja seniorów poprzez tworzenie klubów dla seniorów, Dziennych Domów Pomocy Społecznej, Uniwersytetów III Wieku

Wyrównywania szans dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców województwa, wymagających podobnego wsparcia – m.in. tworzenie ŚDS w każdej gminie

Tworzenie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niesamodzielnych, w tym osób starszych

Rozwijanie systemu opieki „wytchnieniowej” dla osób i rodzin sprawujących opiekę nad osobami zależnymi

Rozwój sieci placówek całodobowych, okresowego pobytu zapewniających możliwość czasowej opieki w przypadku choroby osoby zależnej lub okresowego braku możliwości jej zapewnienia ze strony rodziny/opiekunów

Większe wykorzystanie takich instrumentów jak trener pracy, asystent osoby z niepełnosprawnością

Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

Umożliwienie tworzenia podmiotów reintegracyjnych, w tym Zakładów Aktywności Zawodowej w ramach konkursów RPO WŚ na lata 2014-2020

Wspieranie organizacji pozarządowych, grup samopomocowych, wolontariatu ludzi starszych;

Wspieranie wdrożenia systemu teleopieki

Promowanie w środowisku seniorów aktywnego spędzania wolnego czasu oraz zdrowego stylu życia

Rozwój ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorczości społecznej, jako elementu spójnego systemu usług społecznych

Spójny system usług społecznych

- Dostarczający wysokiej jakości usług społecznych,
- Posiadający stabilne źródła finansowania,
- Oparty na lokalnych zasobach,
- Dający miejsca pracy osobom zagrożonym marginalizacją.

Realizacja usług społecznych użyteczności publicznej

Podmiot publiczny – samodzielna realizacja

Podmioty prywatne, w tym niekomercyjne

- Zlecenie zadań w trybie określonym ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Zakup usługi zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych – możliwość zastosowania klauzul i aspektów społecznych
- Partnerstwo

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Dziękuję za uwagę

Świętokrzyska Ekonomia Społeczna

Biuro Projektu

Al. IX Wieków Kielc 3

25-516 Kielce

www.es.umws.pl

